

Sygn. akt I C 868/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Anna Ostrowska - Liss

Protokolant Sekretarz Sądowy Monika Pietruszewska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2018 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko A. D.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego A. D. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w B. kwotę 4.043 zł (cztery tysiące czterdzieści trzy złote) wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 21 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty:

- od kwoty 1.257 zł od dnia 6 lipca 2017 r. do dnia 13 lipca 2017 r.
- od kwoty 47 zł od dnia 14 lipca do 11 sierpnia 2017 r.
- od kwoty 419 zł od dnia 19 lipca 2017 r. do dnia 11 sierpnia 2017 r.
- od kwoty 47 zł od dnia 12 sierpnia 2017 r. do dnia 13 września 2017 r.
- od kwoty 419 zł od dnia 19 sierpnia 2017 r. do 13 września 2017 r.
- od kwoty 47 zł od dnia 14 września do dnia 17 października 2017 r.
- od kwoty 419 zł od dnia 19 września 2017 r. do dnia 17 października 2017 r.
- od kwoty 46 zł od dnia 18 października 2017 r. do dnia 16 listopada 2018 r.
- od kwoty 419 zł od dnia 19 października 17 r. do 16 listopada 17 r.,
- od kwoty 384 zł od dnia 19 listopada 2017 r. do dnia 16 stycznia 2018 r.
- od kwoty 419 zł od dnia 19 grudnia 2017 r. do dnia 16 stycznia 2018 r.
- od kwoty 303 zł od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia 14 lutego 2018 r.
- od kwoty 419 zł od dnia 19 stycznia 2018 r. do dnia 14 lutego 2018 r.
- od kwoty 272 zł od dnia 15 lutego 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 lutego 2018 r. do dnia zapłaty

- od kwoty 419 zł od dnia 19 marca 2018 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 419 zł od dnia 19 kwietnia 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 maja 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 lipca 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 września 2018 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 419 zł od dnia 19 października 2018 r. do dnia zapłaty

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.958,50 zł (jeden tysiąc dziewięćset pięćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 868/17

• Uzasadnienie

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. złożył pozew przeciwko A. D. o zapłatę kwoty 13.469,78 zł wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 6 lipca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwany zobowiązał się poprzez podpisanie weksla dnia 7 lutego 2017 r. do zapłaty w dniu 5 lipca 2017 r. kwoty 14.679,78 zł. Powód wezwał pozwanego do wykupu weksla 5 czerwca 2017 r. Pozwany wpłacił na konto powoda kwotę 1.210,00 zł i zaprzestał dalszych spłat. Powód żąda odsetek za opóźnienie zgodnie z pkt 4.1 umowy. Pozwany podpisując kalendarz spłat znał doskonale wysokość zobowiązania i termin spłaty. Wezwanie do dobrowolnego spełnienia świadczenia z dnia 5 czerwca 2017 r. okazało się bezskuteczne.

W piśmie przygotowawczym z dnia 6 lutego 2018 r. (k. 25), w odpowiedzi na zobowiązanie Sądu (k. 20), powód wskazał, że dochodzi roszczenia z weksla i żąda odsetek ustawowych od 6 lipca 2017 r. Wysokość dochodzonej kwoty stanowi suma wekslowa na jaką został wypełniony weksel in blanco. Na sumę tę składa się suma niespłaconych rat na dzień wypowiedzenia umowy (14.665,00 zł), umowne odsetkiienne obliczone na podstawie pkt . 4.1 umowy (14,78 zł).

Na rozprawie w dniu 23 marca 2018 r. pozwany oświadczył, że zawarł umowę z powodem. Przyznał, że otrzymał jedno wezwanie do zapłaty na piśmie, ale nie pamięta kiedy i z uwagi na znaczny upływ czasu nie pamięta treści tego pisma. Nie pamięta, aby otrzymał wypowiedzenie umowy. Zadeklarował wolę dalszej spłaty pożyczki zgodnie z treścią umowy (k. 37-37v).

W piśmie przygotowawczym z dnia 9 lipca 2017 r. (k. 49), w odpowiedzi na zobowiązanie Sądu (k. 47) powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.761,78 zł z odsetkami umownymi z tytułu opóźnienia w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie, liczonymi od dnia 6 lipca 2017 r. Powód przyznał, że w toku sprawy pozwany zapłacił mu łącznie 2.708,00 zł i w tym zakresie cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia i wniósł o umorzenie postępowania. Wskazał, że przedmiotowy weksel in blanco z klauzulą „nie na zlecenie” wystawiony został i podpisany przez pozwanego jako weksel zabezpieczający umowę pożyczki, zawartą między stronami w dniu 7 lutego 2017 r. W umowie określono, że całkowita suma pożyczki, udostępniona pozwanemu, wynosi 7.000 zł. Całkowity koszt pożyczki wynosi 8.084,00 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty to 15.084,00 zł.

Całkowite koszty pożyczki obejmowały opłatę przygotowawczą (129 zł), wynagrodzenie prowizyjne (5.755 zł) oraz kwotę 1.100 zł za zakup usługi (...). Spłata miała nastąpić w 36 ratach miesięcznych po 419,00 zł. Powód pismem z dnia 19 maja 2017 r. wezwał pozwanego do zapłaty zaległości, wyznaczając siedmiodniowy termin do zapłaty, pod rygorem wypowiedzenia pożyczki. Pismem z dnia 5 czerwca 2016 r., zatytułowanym „wypowiedzenie umowy” pożyczki, powód postawił pożyczkę w stan wymagalności. Pismo to zostało wysłane na adres pozwanego listem poleconym tak, że mógł zapoznać się z jego treścią. Przesłanki skutecznego wypowiedzenia umowy zostały ziszczone. Pozwany wpłacił do dnia wypowiedzenia kwotę 419 zł, a do dnia wniesienia pozwu kolejne 1.210 zł. Opłata przygotowawcza została naliczona jako koszt związany z przygotowaniem umowy (zgromadzenie dokumentów, weryfikacja zdolności kredytowej, uruchomienie środków). Prowizja stanowi wynagrodzenie za fakt udzielenia pożyczki, koszt (...) natomiast stanowi wynagrodzenia za dodatkowe uprawnienia pożyczkobiorcy. Opłata za „Twój pakiet” stanowi fakultatywny element umowy, na który pozwany wyraził zgodę. Powód podkreślił, że nie zachodzi przesłanka konieczna do przyjęcia sytuacji wyzysku w postaci wykorzystania przymusowego położenia przez drugą stronę umowy. Umowa respektuje limit kosztów pozaodsetkowych określony w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim.

Na rozprawie w dniu 6 listopada 2018 r. pozwany przyznał, że wpłacił łącznie kwotę 4.337 zł. Powód zaprzeczył, aby otrzymał wypowiedzenie umowy, jak też ostateczne wezwanie do zapłaty – pismo z dnia 19 maja 2017 r.. Oświadczył, że chciałby w dalszym ciągu spłacać pożyczkę i nie podnosi zarzutów co do treści umowy (k. 75 i 76).

Stanowiska stron nie uległy zmianie do zamknięcia rozprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 lutego 2017 r. pozwany T. L. zawarł z powodem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...). Mocą tej umowy powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 7.000 zł. W umowie wskazano, że w związku z udzieleniem pożyczki pożyczkodawca pobiera opłatę przygotowawczą w kwocie 129,00 zł, wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 5.755 zł i wynagrodzenie z tytułu przyznania „Twojego pakietu” w kwocie 1.100,00 zł, które zostały rozłożone na raty i miały być spłacane wraz z pożyczką. Wysokość miesięcznej raty została określona na 419,00 zł, a wysokość oprocentowania na 9,71%. Okres spłaty wyniósł 36 rat miesięcznych. Termin płatności rat to 18 dzień kolejnych miesięcy trwania umowy. W umowie wskazano, że całkowity koszt pożyczki to 8.084,00 zł, a całkowita kwota do zapłaty to 15.084,00 zł.

Na wniosek pozwanego zostały mu przyznane dodatkowe uprawnienia w ramach opcji (...) - pożyczkobiorca miał prawo do jednorazowego odroczenia terminu płatności dwóch rat lub obniżenia o 50% maksymalnie czterech kolejnych rat.

Pożyczkobiorca zobowiązał się do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, stanowiącej sumę całkowitego kosztu pożyczki oraz całkowitej kwoty pożyczki, w ratach miesięcznych określonych w harmonogramie spłat (załącznik nr 1 k. 58).

Celem zabezpieczenia pożyczki pożyczkobiorca zobowiązał się do wystawienia i przekazania pożyczkodawcy w dniu podpisania umowy weksla in blanco „nie na zlecenie”, który jest ważny do zapłaty zobowiązań pożyczkobiorcy z tytułu niniejszej umowy.

Integralną częścią umowy pożyczki (załącznik nr 3) była deklaracja wekslowa wystawcy weksla, w której pozwany upoważnił powoda do wypełnienia weksla, w szczególności do wpisania domicyliatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanego łącznie z kosztami sądowymi (k. 59).

Zgodnie z treścią pkt 8.1 a umowy, pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę w przypadku, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania. Pożyczkodawca zobowiązany był do zachowania trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia warunków umowy.

Zgodnie z deklaracją wekslową, pożyczkodawca miał prawo wypełnić weksel in blanco poprzez wpisanie domicyliatu i sumy wekslowej odpowiadającej zadłużeniu pożyczkobiorcy, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Jeżeli pożyczkobiorca nie spłaci w terminie poszczególnych rat pożyczki lub innej kwoty związanej z umową, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym. Od zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca nalicza odsetki umowne za każdy dzień zwłoki w wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie (pkt 4.1 umowy).

(dowód: umowa pożyczki z harmonogramem spłat – k. 53-58, deklaracja wekslowa – k. 59)

Pozwany dokonał następujących wpłat na poczet spłaty przedmiotowej pożyczki:

- 13 kwietnia 2017 r. - 419 zł;
- 13 lipca 2017 r. – 1.210 zł;
- 11 sierpnia 2017 r. - 419 zł;
- 13 września 2017 r. - 419 zł;
- 17 października 2017 r. - 420 zł;
- 16 listopada 2017 r. - 500 zł;
- 16 stycznia 2018 r. - 500 zł;
- 14 lutego 2018 r. – 450 zł

Łączna kwota dokonanych wpłat wyniosła 4.337,00 zł.

(dowody: dowody wpłaty – koperta k. 34, karta klienta – k. 60-61, zeznania pozwanego słuchanego w charakterze strony – k. 75 [00:04:21-00:20:00])

W dniu 19 maja 2016 r. powód sporządził ostateczne wezwanie do zapłaty zaległych rat pożyczki, wymagalnych w dniach 18 kwietnia 2017 r. i 18 maja 2017 r. w łącznej wysokości 838,00 zł, w terminie 7 dni od otrzymania pisma pod rygorem wypowiedzenia umowy.

W dniu 6 czerwca 2017 r. powód skierował do pozwanego wypowiedzenie umowy pożyczki z zachowaniem terminu 30 dni i wezwał do zapłaty w tym terminie zadłużenia wynoszącego łącznie 14.679,78 zł.

Jednocześnie powód wypełnił weksel poprzez wpisanie sumy zadłużenia pozwanego (14.679,78 zł), wpisując jako termin płatności weksla datę dnia 5 lipca 2017 r.

Tak wezwanie z dnia 19 maja 2017 r. jak i wypowiedzenie umowy z 6 czerwca 2017 r. nie zostały pozwanemu doręczone.

(dowody: wezwanie - k. 62, wypowiedzenie umowy po życzkach z potwierdzeniem nadania – k. 63 i k. 64-66, druk śledzenia przesyłki k. 67-68., weksel – k. 5, zeznania pozwanego słuchanego w charakterze strony – k. 75-76 [00:04:21 - 00:20:49])

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w szczególności na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, które złożone zostały ostatecznie przez obie strony, tj. umowy z załącznikami: deklaracją wekslową, harmonogram

spląt. Wpłaty dokonane przez pozwanego wykazane zostały złożonymi przez niego dowodami wpłat, potwierdzone twierdzeniami powoda zawartymi w karcie klienta. Prawdziwości i autentyczności złożonych dokumentów strony nie podważały, nie budziły one również wątpliwości Sądu.

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził należności na podstawie weksla, przy czym z uwagi na podniesienie przez pozwanego zarzutu niewłaściwego (przedwczesnego) wypełnienia weksla, powód zobowiązany był wykazać prawidłową realizację uprawnienia do wypełnienia treści weksla, a także prawidłowe wypełnienie weksla i tym samym zasadność swojego żądania z odwołaniem do warunków łączącej strony umowy. Pozwany nie podnosił jakichkolwiek zarzutów co do postanowień łączącej strony umowy. Wprost potwierdził, że składał wniosek o Twój Pakiet jako dodatkowe uprawnienie umowne, miał świadomość warunków, na jakich nastąpić miała spłata w zakresie kosztów pozaodsetkowych.

Żądanie powoda zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że przedstawiony przez powoda weksel był wekslem in blanco, a zatem wekslem niezpełnym w chwili jego wystawienia. Jak wynika z dokumentacji pożyczkowej przedstawionej przez pozwanego, a następnie przez samego powoda, weksel ten został wystawiony w celu zabezpieczenia wykonania przez pozwanego zobowiązania ze stosunku podstawowego – umowy pożyczki. W przypadku zaś weksla o charakterze gwarancyjnym właściwa zobowiązaniu wekslowemu abstrakcyjność, doznaje znacznego ograniczenia. Możliwym jest bowiem przy badaniu zasadności takiego żądania ustalanie czy powód był uprawniony wedle złożonej deklaracji wekslowej do wypełnienia weksla, czy odpowiedzialność dłużnika w ramach stosunku wekslowego odpowiada rozmiarowi jego odpowiedzialności z zabezpieczonego wekslem stosunku podstawowego oraz analizowanie w tym celu stanów faktycznych wynikających ze stosunku podstawowego.

Zgodnie bowiem z art. 10 z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawa Wekslowego (Dz. U. Nr 37, poz. 282), jeśli weksel, niezpełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Sytuacja prawna dłużnika z weksla niezpełnego w chwili wystawienia kształtuje się zatem różnie w zależności od tego, kto jest wierzycielem wekslowym. Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel, wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem, którego treść w niniejszej sprawie odzwierciedla złożona do akt deklaracja wekslowa. Podpisanie i wręczenie weksla in blanco oparte jest bowiem na zaufaniu do odbiorcy, który powinien wypełnić dokument zgodnie z zawartym porozumieniem. Uzasadnia to obronę wystawcy weksla, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 1993 r. w sprawie Acr 607/93 opubl. w OSAiSN nr 11-12/1994 poz. 58, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 listopada 1970 r. I PR 407/70)

W realiach sprawy pozwany słuchany na rozprawie, wskazując, że nie otrzymał wskazywanego przez powoda pisma datowanego na 19 maja 2016 r., w którym zostałby wezwany przez powoda do zapłaty zaległych rat w terminie siedmiu dni pod rygorem wypowiedzenia umowy, w istocie podniósł zarzut kontynuowania umowy i w konsekwencji również zarzut przedwczesnego wypełnienia weksla.

W odniesieniu do powyższych uwarunkowań wskazać należy, że w ocenie Sądu dopóki stronami stosunku wekslowego pozostają strony stosunku podstawowego zabezpieczanego wekslem, treść art. 10 Prawa wekslowego nie wyłącza możliwości badania stosunku podstawowego przez Sąd z urzędu. Przywołany przepis ogranicza się bowiem w swej treści jedynie do unormowania kwestii zarzutów, jakie wystawca weksla in blanco może przeciwstawić nabywcy, który otrzymał od remitenta weksel wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. (A. Szponar, Komentarz do prawa wekslowego k. 51). Przepis ten wprost wskazuje na niemożność zasłaniania się przez zobowiązanego z weksla wobec nabywcy wypełnionego weksla in blanco zarzutem, że nie zastosowano się do porozumienia (chyba że nabywca ten nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa), czyli wyklucza co do zasady dla zobowiązanego z weksla możliwość podejmowania obrony przeciw nabywcy weksla z odwołaniem się do treści stosunku podstawowego. Przepis ten nie reguluje natomiast w sposób pozytywny sytuacji prawnej dłużnika

wekslowego w sytuacji, gdy posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel albo jeżeli posiadacz nabył niewypełniony jeszcze weksel. Takiego dłużnika nie ogranicza wówczas treść art. 10 prawa wekslowego. Stanowisko takie zajmowała orzecznictwo już w okresie międzywojennym (orzeczenie SN z dnia 10 czerwca 1932 r., C 1/32 OSP 1933, poz. 51).

Reasumując, przepis art. 10 prawa wekslowego wyznacza zakres badania materialnej podstawy weksla o tyle tylko, że wskazuje okoliczności, w których badanie to jest w ogóle wykluczone (a którą to okoliczność stanowi zbycie weksla przez wierzyciela ze stosunku podstawowego). Zdaniem Sądu rozpoznającego sprawę, przepis ten nie daje podstawy do twierdzenia, że badanie stosunku podstawowego może nastąpić tylko na konkretny zarzut dłużnika i tylko w zakresie objętym zarzutem, albowiem treść przepisu nie wprowadza w tym względzie ograniczeń. W konsekwencji, w ocenie Sądu, w sytuacji gdy ustawodawca dopuszcza przy badaniu zobowiązania wynikającego z weksla gwarancyjnego możliwość badania również stosunku podstawowego, kwestia czy badanie to nastąpić ma na zarzut czy też przez sąd z urzędu, nie jest zagadnieniem odnoszącym się do abstrakcyjności weksla, ale wyłącznie do zakresu stosowania zasady kontrydiktoryjności.

Abstrakcyjność weksla gwarancyjnego, choć ograniczona opisanymi wyżej zależnościami, przekłada jednakże się na rozkład ciężaru dowodu. Dla wykazania swojego roszczenia z weksla, wierzyciel wekslowy, zobowiązany jest przedłożyć jedynie dokument weksla, na który się powołuje, i wykazać swą tożsamość z osobą remitenta. Nie musi on na etapie wniesienia żądania wykazywać podstawy zobowiązania wekslowego ani tego, że ta podstawa w ogóle istniała, jak też, że weksel, z którego wywodzi swoje żądanie został wypełniony prawidłowo. To na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem (orzeczenie SN z dnia 24 października 1962 r., OSNCP 1962, poz. 27), czy też, że wypełnienie weksla nastąpiło w oparciu o nieważne w rozumieniu art. 58 kc zapisy umowy. Dla sprostania powyższemu niezbędnym jest wykazanie przez dłużnika treści stosunku podstawowego i treści deklaracji wekslowej.

Mając na względzie powyższe, Sąd uznaje, że dla badania stosunku podstawowego przez Sąd nie jest koniecznym, aby zobowiązany z weksla podniósł precyzyjny zarzut, tj. zarzut polegający na wskazaniu konkretnego uchybienia po stronie wypełniającego weksel. W ocenie Sądu dla powstania po stronie Sądu obowiązku badania zasadności żądania wekslowego wystarczającym jest ogólne zakwestionowanie przez dłużnika wekslowego zasadności żądania wynikającego z treści wyrażonej w wekslu (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 stycznia 2001 r. w sprawie II CKN 25/00, OSNC 2001/7-8/117) i przedłożenie Sądowi materiału dowodowego pozwalającego na zweryfikowanie trafności jego stanowiska.

Sąd orzekający w sprawie stoi na stanowisku, że w sytuacji gdy pozwany, podejmując obronę przez żądaniem, przedkłada Sądowi umowę i porozumienie wekslowe, to zadaniem sądu, jako organu powołanego do stosowania prawa i kontroli jego stosowania przez uczestników obrotu prawnego, jest każdorazowo zbadanie umownych zapisów stosunku podstawowego stanowiących podstawę dla powstania zobowiązania wekslowego przez pryzmat regulacji art. 58 kc. Przyjęcie odmiennego poglądu i zaniechanie przez Sąd kontroli weksla w świetle treści stosunku podstawowego byłoby w ocenie Sądu rozpoznającego sprawę równoznaczne z dopuszczeniem ryzyka swobodnego wykorzystywania przez pożyczkodawcę ekstraordynaryjnego mechanizmu zobowiązania wekslowego do legitymizacji ewentualnych nadużyć w zakresie prowadzonej działalności pożyczkowej.

Koniecznym jest przy tym wskazanie, że kontrola treści stosunku podstawowego nabiera szczególnego znaczenia w sprawach z udziałem konsumenta. Z praktyki orzeczniczej jest bowiem Sądowi wiadomym, że obecnie z usług firm pożyczkowych nie będących bankami korzystają przede wszystkim osoby będące w trudnej sytuacji finansowej i życiowej, które z uwagi na niskie dochody lub brak stałego zatrudnienia czy wiek nie mają wystarczającej zdolności kredytowej, by stać się klientami banku. Powyższym właściwościami typowych pożyczkobiorców towarzyszy przy tym bardzo niska świadomość prawna (choćby co do maksymalnej wysokości odsetek i kosztów pozaodsetkowych), na także przeświadczenie o możliwości dowolnego ustalenia przez pożyczkodawcę warunków zwrotu pożyczonej kwoty.

W tym stanie rzeczy podniesiony przez pozwanego zarzut przedwczesnego wypełnienia weksla, wsparty złożeniem przez pozwanego przedmiotowej umowy wraz z deklaracją wekslową i dowodów wpłaty, obligował Sąd, po pierwsze,

do zbadania, czy zaszły określone w deklaracji wekslowej warunki wypełnienia wystawionego przez pozwanego weksla, a w przypadku stwierdzenia, że warunki te nie zaistniały, zbadania zasadności żądania w oparciu o stosunek podstawowy, który tym wekslem został zabezpieczony.

Było bezspornym w sprawie, że pozwany – konsument w rozumieniu art. 22 § 1 Kc - zawarł umowę pożyczki gotówkowej z powodową spółką, która jest podmiotem profesjonalnie zajmującym się działalnością polegającą na udzielaniu pożyczek gotówkowych.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 720 kodeksu cywilnego (k.c.), który stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Niezbędnym zatem dla ustalenia, czy powód mógł dochodzić skutecznie od pozwanego zapłaty z weksla było zbadanie, czy wypełnienie weksla nastąpiło z zachowaniem warunków określonych deklaracją wekslową stanowiącą załącznik nr 3 do umowy z dnia 7 lutego 2017 r. (k. 59). Zgodnie z tą deklaracją w wypadku opóźnienia w spłacie, pożyczkodawca upoważniony był wypełnić weksel na kwotę odpowiadającą aktualnemu zadłużeniu (wynikającemu z umowy powiększonemu o faktycznie poniesione koszty egzekucyjne i sądowe), wyłącznie wówczas, gdy wcześniej wezwał pożyczkobiorcę do zapłaty zaległości w terminie siedmiu dni od otrzymania wezwania (a dodatkowo zwłoka w płatności wynosić musiała minimum 30 dni).

Stosownie do art. 61 § 1 kc, oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Analiza materiału dowodowego w sprawie pozwala na niewątpliwe ustalenie, że powód nie zachował warunku wezwania do zapłaty zgodnie z deklaracją wekslową.

Wskazać należy, że pozwany nie potwierdził, aby otrzymał pismo datowane na 19 maja 2017 r., które to pismo powód wskazywał jako wezwanie odpowiadające wymaganiu deklaracji wekslowej i poprzedzające wypełnienie weksla. Pozwany przyznał jedynie, że otrzymał w przeszłości jakieś wezwanie, które treści nie pamięta (k. 37), a po okazaniu mu kserokopii tego wezwania złożonej przez powoda (k. 62), wskazał, że nie wydaje mu się, aby wezwanie to otrzymał (k. 75). Podkreślenia przy tym wymaga, że jak wynika z karty klienta (k. 60), powód wystosował do pozwanego wezwanie do zapłaty w dniu 24 marca 2017 r., a zatem zaledwie po sześciu dniach od terminu płatności pierwszej raty (18 marca 2017 r.). Wobec przyznania przez pozwanego, że otrzymał w przeszłości jedno wezwanie i jednocześnie niepotwierdzenia, aby było to wezwanie datowane na 19 maja 2017 r. (k. 62), przyjąć należy, że słuchany informacyjnie potwierdził otrzymanie wezwania właśnie z dnia 24 marca 2017 r. Znamiennym pozostaje dla Sądu, że powód nie przedstawił jakichkolwiek twierdzeń w zakresie daty nadania wezwania – pisma z 19 maja 2017 r., tym bardziej dokumentacji potwierdzającej nadanie przesyłki zawierającej wezwanie. Przy czym dla dowiedzenia okoliczności doręczenia pozwanemu wezwania, w sytuacji, gdy pozwany tej okoliczności nie potwierdził, powód winien był przedłożyć dokument pocztowy potwierdzający odbiór przesyłki przez pozwanego/prawidłowość doręczenia na skutek awizowania przesyłki, czyli zwrotne potwierdzenie odbioru wypełnione i opatrzone podpisem doręczyciela.

Mając powyższe na względzie Sąd ponad wszelką wątpliwość ustalił, że pozwany nie był uprawniony do wypełnienia weksla i dochodzenia jego realizacji na drodze sądowej.

Koniecznym jest przy tym wyjaśnienie, że nawet gdyby powód okoliczność wezwania pożyczkobiorcy do spłaty zaległości wykazał (tj. wykazał, że doręczył pozwanemu wezwanie z dnia 19 maja 2017 r. i tym samym prawidłowo wezwał pozwanego do zapłaty zaległości w terminie siedmiu dni z uwagi na przekroczenie terminu płatności raty o 30 dni), to uprawniony byłby do wypełnienia weksla jedynie na kwotę odpowiadającą aktualnemu w dacie tej czynności zadłużeniu pozwanego (czyli kwotę należności wymagalnych), a nie na kwotę odpowiadającą całości zobowiązania, tj. tak rat wymagalnych jak i niewymagalnych.

Dla żądania zapłaty kwoty całości niespłaconego zobowiązania wynikającego z umowy koniecznym byłoby bowiem, aby zobowiązanie to zostało postawione w stan wymagalności w konsekwencji wypowiedzenia umowy przez powoda. Powód nie wykazał natomiast, aby czynności tej dokonał zgodnie z postanowieniami umowy (pkt 8.1 a umowy), tj. po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni. Jak zostało to już wyżej szczegółowo omówione (z uwagi na tożsamość tego zapisu umownego z postanowieniem deklaracji wekslowej), powód nie przedstawił dowodu na to, że pozwanemu zostało doręczone stosowne wezwanie tak, że mógł się on zapoznać się z jego treścią, a pozwany wprost tej okoliczności zaprzeczył.

Skoro warunek determinujący skuteczność wypowiedzenia nie został przez powoda dopełniony (czyli wezwanie do zapłaty w warunkach art. 8.1 a umowy), to nie doszło dotychczas do wypowiedzenia umowy i tym samym postawienia w stan wymagalności całości zobowiązania.

W tym miejscu koniecznym jest również podkreślenie (jakkolwiek okoliczność ta wobec niewykazania faktu wezwania do zapłaty pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie), że powód nie wykazał również, aby doręczył pozwanemu pismo z dnia 5 czerwca 2017 r. (nadane 6 czerwca 2017 r.), tak że pozwany mógł zapoznać się z jego treścią. Powód na dowód okoliczności wypowiedzenia przedłożył jedynie wydruk ze strony operatora pocztowego, któremu zlecił doręczenie wezwania, zawierający informacje o statusie przesyłki. Powyższy dokument nie jest dokumentem urzędowym, a zatem niewątpliwie nie korzysta z domniemania prawdziwości jego treści. Dokument ten nie pozwala na ustalenie, czy miało miejsce prawidłowe doręczenie przesyłki – takim dokumentem jest zaś zwrotne potwierdzenie odbioru wraz z kopertą opatrzoną stemplami i adnotacjami doręczyciela.

Stwierdzając, że powód nie był uprawniony do dochodzenia należności z weksla, jak też że strony w dalszym ciągu łączy umowa z dnia 7 lutego 2017 r., Sąd jednocześnie ustalił, że na dzień zamknięcia rozprawy (czyli 6 listopada 2018 r.) pozwany pozostawał w zwłoce z płatnością części wymagalnych już rat.

Do dnia zamknięcia rozprawy pozwany winien był uiścić zgodnie z umówionym przez strony harmonogramem 20 rat, każda po 419 zł, czyli łącznie 8.380 zł. Tymczasem pozwany wpłacił dotychczas na rzecz powoda łącznie kwotę 4.337 zł. W tym stanie rzeczy jest niewątpliwym, że pozwany pozostawał na dzień zamknięcia rozprawy w zwłoce co do kwoty 4.043 zł i w tej właśnie tylko części żądanie pozwu zasługiwało na uwzględnienie, a w pozostałym podlegało oddaleniu.

Konsekwencją zwłoki pozwanego w płatności poszczególnych rat jest również obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie w wysokości określonej umową, tj. dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Powód żądał odsetek od dochodzonej kwoty od dnia 6 lipca 2017 r. Tak zatem, mimo pozostawania przez pozwanego w zwłoce z płatnością rat wymagalnych przed tą datą, Sąd pozostawał związany tak określonym żądaniem powoda.

Na dzień 6 lipca 2017 r. pozwany pozostawał w zwłoce z zapłatą kwoty 1.257 zł. W dniu 13 lipca 2017 r. pozwany wpłacił 1.210 zł, a zatem od dnia 6 lipca 2017 r. do dnia tej wpłaty należą się powodowi odsetki od kwoty 1.257 zł (raty za kwiecień, maj, czerwiec – 3 x 419 zł). Od dnia 14 lipca 2017 r. powód pozostawał zatem w dalszej zwłoce już tylko co do kwoty 47 zł (1.257 zł należne za kwiecień, maj, czerwiec – wpłata 1.210 zł 13 lipca 2017 r.), którą wpłacił 11 sierpnia 2017 r. W związku z powyższym powodowi należą się za powyższy okres odsetki od kwoty 47 zł od dnia 14 lipca 2017 r. do dnia 11 sierpnia 2017 r.

Skoro kolejną ratę należną za lipiec 2017 r. pozwany wpłacił częściowo 11 sierpnia 2017 r. (372 zł), to powodowi należą się odsetki od całości zaległej raty (419 zł) od dnia 19 lipca 2017 r. do dnia tej częściowej wpłaty. Pozostałą część raty należnej za lipiec (47 zł) pozwany wpłacił 13 września 2017 r., a zatem za okres od dnia 12 sierpnia 2017 r. do dnia 13 września 2017 r. powodowi należą się dalsze odsetki od kwoty 47 zł.

Ratę należną za sierpień 2017 r. pozwany wpłacił częściowo 13 września 2017 r. (372 zł, a zatem powodowi należą się odsetki od całej raty (419 zł) od dnia 19 sierpnia 2017 r. do 13 września 2017 r. Pozostałą część raty należnej za lipiec

(47 zł) pozwany wpłacił 17 października 2017 r., a zatem za okres od dnia 14 września 2017 r. do dnia 17 października 2017 r. powodowi należą się dalsze odsetki od kwoty 47 zł.

Ratę należną za wrzesień 2017 r. pozwany wpłacił częściowo 17 października 2017 r. (373 zł), więc powodowi należą się odsetki od całości zaległej raty (419 zł) od dnia 19 września 2017 r. do dnia tej częściowej wpłaty. Pozostałą część raty należnej za wrzesień (46 zł) pozwany wpłacił 16 listopada 2017 r., a zatem za okres od dnia 18 października 2017 r. do dnia 16 listopada 2017 r. powodowi należą się dalsze odsetki od kwoty 46 zł.

Ratę należną za październik 2017 r. pozwany wpłacił w całości 16 listopada 2017 r. (373 zł), więc powodowi należą się odsetki od całości zaległej raty (419 zł) od dnia 19 września 2017 r. do dnia tej wpłaty.

Ratę należną za listopad 2017 r. pozwany wpłacił częściowo już 16 listopada 2017 r. (35 zł), jednak zapłata pozostałej kwoty (384 zł) nastąpiła dopiero 16 stycznia 2018 r. Powodowi należą się zatem odsetki od zaległej części raty (384 zł) od dnia 19 listopada 2017 r. do dnia 16 stycznia 2018 r.

Ratę należną za grudzień 2017 r. pozwany wpłacił częściowo 16 stycznia 2018 r. (116 zł), więc powodowi należą się odsetki od całości zaległej raty (419 zł) od dnia 19 grudnia 2017 r. do dnia tej częściowej wpłaty. Pozostałą część raty należnej za grudzień 2017 r. (303 zł) pozwany wpłacił 14 lutego 2018 r., a zatem za okres od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia 14 lutego 2018 r. powodowi należą się dalsze odsetki od kwoty 303 zł.

Ratę należną za styczeń 2018 r. pozwany wpłacił częściowo 14 lutego 2018 r. (147 zł), a zatem powodowi należą się odsetki od całej raty za styczeń 2018 r. (419 zł) od 19 stycznia 2018 r. do dnia tej częściowej wpłaty oraz dalsze odsetki od kwoty dotychczas nieziszczonej od dnia 15 lutego 2018 r. do dnia zapłaty.

Wobec całkowitego zaprzestania spłaty rat wymagalnych od lutego 2018 r., na dzień zamknięcia rozprawy (6 listopada 2018 r.) pozwany pozostawał w zwłoce z płatnością rat po 419 zł, których termin płatności oznaczony był na 18 dzień kolejnych miesięcy, czyli w lutym, marcu, kwietniu, maju, czerwcu, lipcu, sierpniu, wrześniu i październiku 2018 r. Powodowi należą się zatem od pozwanego odsetki od poszczególnych rat (każda po 419 zł) od dnia następnego po dniu płatności, tj. od 19 dnia kolejnych miesięcy składających się na ten okres do dnia zapłaty.

Mając powyższe rozważania na względzie, Sąd orzekł jak w punkcie I i II wyroku.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął w punkcie III sentencji na podstawie art. 100 zd. 1 K.p.c. Przepis ten stanowi, że w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Sąd ustalił, że powód wygrał sprawę w 50%, albowiem do zasądzonej wyrokiem kwoty 4.043 zł doliczyć należy również kwotę 2.708 zł, którą pozwany wpłacił powodowi już po wszczęciu postępowania, co daje łącznie kwotę 6.751 zł. W konsekwencji skoro strona powodowa wygrała sprawę w 50%, to należy jej się od strony przeciwnej zwrot poniesionych kosztów w takim właśnie wymiarze. Dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w wysokości 1.958,50 zł, co odpowiada 50% wszystkich kosztów poniesionych przez powoda w łącznej kwocie 3.917 zł. Na koszty te złożyły się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 300 zł, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości 3.600 zł (ustalone na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.